

Volt egyszer egy öregember Usumburában, aki nagyon gazdag volt. Ez volt az usumburai öregember. Olyan gazdag volt, hogy nyolcezer marhája volt. Bizony, ennek az usumburai öregembernek. Ezeken a marhákon tudott is

54 Taban lo Liyong

AZ USUNBURAI ÖREGEMBER MEG AZ Ő NYOMORÚSÁGA

venni magának hatvanöt feleséget. Ez az usumburai öregember. Olyan egészséges volt, hogy feleségei háromezret gyermeket szültek neki. Ennek a mi egészséges usumburai emberünknek. Olyan boldog és sikeres volt, hogy jószágát

iparkodással megsokszorozta. Ez a boldog sikeres és iparkodó usumburai ember. Ő maga és családjának minden tagja olyan szerencsés volt, hogy betegség soha el nem érte. Ezeket a szerencsés usumburai embereket. A fájdalom és a gyász gyötrelme egész életében elkerülte. Ezt a szerencsés usumburait.

Volt egy másik öregember is, egy kigalii, aki viszont nagyon szegény volt. Ez volt a kigalii öregember. Jócskán maga alá gyűrte őt a nyomorúság. Bizony, ezt a nyomorúságos kigalii embert. A szeme állandóan vörös volt a sok sírástól. Ennek a kigalii embernek. Valamikor gazdag volt. Ez az egykor gazdag kigalii ember. De minden földi vagyonát elvesztette az utolsó szálíg. Ez a hajdan gazdag kigalii ember. Mostanra már egyetlen felesége sem maradt. Nem bizony, ennek a kigalii öregembernek. Még egy gyermeke sem maradt, aki öregségében meg szegénységében vigasztalná. Ezt a magára maradt kigalii embert. Naphosszat elveszett marháit siratta. Ez a kigalii öregember. Magsiratta halott feleségeit is. Ez az egyedülálló kigalii ember. Minden éjjel halott gyermekeit siratta. Ez a gyászoló kigalii öregember. Hangosan így kiáltozott: „Ő, én nyomorúságom! Ő, én nyomorúságom!” Ez a nyomorúságos kigalii öregember.

A gazdag és boldog usumburai öregember meg a szegény és nyomorúságos kigalii öregember barátok voltak. Azok voltak ők ketten, ez az usumburai és kigalii öregember.

Egy szép napon a gazdag usumburai öregember útnak indult. Útnak bizony, ez a gazdag usumburai öregember. Kigaliba ment. Ez a gazdag usumburai ember. Elment meglátogatni a szegény barátját. Ez a gazdag usumburai ember. Ahogy Kigaliba ért, a fülét rögtön megütötte barátjának kiáltozása – Ő, én nyomorúságom! – és részvét ébredt benne. Ebben a boldog usumburai emberben. Látni akarta milyen is a nyomorúság. Ez az egészséges usumburai ember. A nyomorúságos kigalii ember megpróbálta eltéríteni őt e szándékától. Ezt a vakmerőn kalandvagyó usumburai öregembert. De az hallani sem

akart róla. Ez a boldog egészséges és gazdag usumburai öregember. Úgy lát-
szik annyira megelégtelte már állandó boldogságát, hogy szüksége lett valami
másra. Ennek a szerencsés usumburai embernek. Bármi jobb, mint az az ál-
landó szürke boldogság. Ennek a nyomorúságot nem ismerő usumbu-
rai embernek a boldogsága. Végül a nyomorúságos kigalii öregember 55
beleegyezett, hogy ad egy darabka nyomorúságot boldog usumburai
barátjának. Ez a két régi barát Kigaliból és Usumburából.

Kijelöltek egy napot, amikor a nyomorúságot Kigaliból Usumburába
szállítják. Ez a két öregember Kigaliból és Usumburából. A gazdag ember fiai
jönnek majd el, hogy Kigaliból Usumburába szállítsák a nyomorúsá-
got. Ezek a szerencsés usumburai fiúk. Ők viszik majd a nyomorúságot
a szegény ember házából gazdag édesapjuk házába. Ezek a boldog en-
gedelmes usumburai fiúk.

A kijelölt napon mind a százötvenegy fiú már korán útnak in-
dult Kigaliba. Ezek a kövér usumburai gyermekek. Az út egy részét
futva tették meg. Ezek a reményteljes usumburai fiúk. Két nap helyett
egy nap alatt értek Kigaliba. Ezek a türelmetlen és engedelmes usum-
burai fiúk. Este érkeztek Kigaliba. Ezek az usumburai örökösök. Pihen-
tek egy kicsit Kigaliban, de nem ettek semmit. A sorsnak ezen érdemes
kiválasztottjai. Ragaszkodtak hozzá, hogy még az este adják ki nekik
a nyomorúságot, hogy egyből hazavihessék Usumburába. Ezek a derűs
usumburai fiúk. A kigalii öregember azt tanácsolta, várjanak másnap
reggelig. Ez az ismeretlen kigalii öregember. De mint várható volt,
ezek a forrófejű usumburai fiúk nem tűrtek halasztást. Ezek a szépre-
ményű gyermekek. A kigalii öregember úgy látta elérkezett az ideje,
hogy átadja nekik a nyomorúságot. És jól látta ez a kigalii öregember.

A kigalii öregember egy hatalmas szalmanyalábot adott nekik.
Ez a hatalmas szalmanyaláb. Ezt a nyalábot szoroson összekötözték.
Ez a szoroson összekötözött nyaláb. Ebben volt az a nyomorúság, amire a
gazdag usumburai öregember annyira vágyott. Ez a hőn szeretett nyomorú-
ság. Ebben volt az a nyomorúság, amire a százötvenegy gyermek annyira vá-
gyott. Ez a hőn szeretett nyomorúság.

A kigalii öregember adott néhány utasítást az usumburai fiúknak. Ez a
mindentudó kigalii ember. A gyermekeknek nem szabad bolygatniuk a cso-
magot. Egyenesen az apjuk elé kell vinniük. Ezeknek a kíváncsi gyermekek-
nek. A gyermekek ujjongtak. Ezek az eleven usumburai gyermekek. A maguk
módján oldották meg lépésről lépésre ennek a súlyos tehernek az elszállítá-
sát. Egyikük sem érzett semmit nehezebbnek ennél terhes kötegnél. Ezek a
közömbös usumburáiak.

Amikor a nyaláb elhagyta Kigalit, az öregember mosolyogni kezdett.
Ez az előrelátó kigalii ember.

Félúton Kigali és Usumbura között ezek a fiúk megálltak. Ezek az engedelmes usumburai gyermekek. Közülük néhányan azt mondták elfáradtak. Ezek az eleven usumburai gyermekek. Mások úgy gondolták a naplementét kellene élvezniük. Ezek a kötelességtudó usumburai gyermekek. Megint mások úgy gondolták egy kis pihenés helyénvaló. Ezek a nyughatatlan usumburai gyermekek. Egyikük bevallotta, hogy tényleg pihennie kell. Ezek a derűs usumburai gyermekek. A másik azt mondta a kötél zöldnek tűnik. Ezek a gyermekek, akik éjszaka is látják a zöldet. Egy másik úgy gondolta a kötél bizonyonnyal meglazult mióta elhagyták Kigalit. A következő fogadott, hogy meglazítja az egyik, csak az egyik csomót. Ezek a szívós usumburai gyermekek. A másik azt mondta a nyomorúság megcsiklandozta az oldalát. Ezek a józan usumburai gyermekek. Az egyik fiú diadalmasan mutatott egy kilazított kötelet. Ezek a serény usumburai gyermekek. A legidősebb utasította őket, hogy ne bolygassák a nyomorúságot. Ez a rendszerető idősebb fiú. Egy másik viszont úgy gondolta, hogy csak egy vak cipel olyasmit, amit nem látott. Ezek a látó usumburai gyermekek. Így hát vita támadt a gyermekek között, kik látni akarták a nyomorúságot még mielőtt apjukhoz érnek, és kik azt akarták, hogy elsőként apjuk lássa a nyomorúságot. Ezek a viszálykodó gyermekek. Míg a vita nőttön-nőtt néhány gyermek pártatlan maradt. Ezek a közömbös és megfontolt gyermekek. Néhány fiú fürge keze azonban eljárt. Ezek az állandóan serény kevesek.

A nyaláb egyre kisebb lett, míg a vita egyre hangosabb. Ez a nyaláb és a viszály. Noha a nyalábból semmi kézzel fogható nem került elő immár fivér fivért gyalázott. Ez a viszály oka. Ütések záporoztak a fivérek fején. Ezek a fejtörő ütések. Végül a nyalábból csak egy maréknyi maradt. Az a végzetes ismeretlen. A kíváncsiság, hogy lássák azt a híres-neves valamit újból összehozta a fivéreket. S aki kíváncsi az hamar bajba kerül. Mind ott tolongott lélegzetvisszafojtva s készen, hogy lássa, mind csupa figyelem. Ez az ember.

Amikor a nyalábot kibontották, nem láttak benne semmit. A szem csalatozik. Csak egy kis zümmögő hang hallatszott. A zaj melynek nincs iránya. Olyan akár egy szúnyog. Ez a nyaláb gyermeke.

Most hogy nem volt nyomorúság, amit hazavihettek, mit visznek ezek a fiúk haza az apjuknak? Ezek az engedelmes usumburai fiúk. Az egyik fivér máris kezét emelt a másikra, amiért kioldotta a nyalábot. Ez a mi hasznavehető kezünk. A következő fejbe verte a következőt, az utána következő a következőre mért csapást, a következő levágta a következőt, a következő letaglózta a következőt, a következő felnyársalta a következőt, a következő megfojtotta a következőt, a következő kiherélte a következőt, a következő vérét itta a következőnek. Ezek a testvérgyilkosok. Már csak ötven fivér maradt a testvérháborúra. Ezek a fivérgyilkos fivérek. Három perc múlva már csak három vérittas fivért látunk. Ezek a halálra ítélt fivérek. Két fivér szövetkezik a harmadik

ellen. Ez a szerencsétlen társulás. Az utolsó menetben fivér öli meg fivéréét. Ó a végzetes vég. Halál, gazdag termést arattál. A halál, mely mindent kiegyenlít. Ó jaj, ki viszi meg ezt a hírt a gazdag usumburai embernek? Annak a gazdag boldog bővelkedő, nyomorúságot nem ismerő usumburai embernek.

Ám egy fiú életben maradt. Ez a szerencsétlen usumburai fiú. 57 Mindig is gyáva volt. Ez az életét mentő fia az anyjának. Elbújt az alatt az élet-kioltó fivéri hadgyakorlat alatt. Az a végzetes hadgyakorlás. Így ő viszi a nyomorúság híréét apjának. Ó, ez a végzetes hírnök bár sose érne oda. Bánattól és futástól kifulladás közelít várakozó apjához a hírrel. Ez a bánattal telt fiú, sugárzó apjához. Az apa a közelgő nyomorúság előhírnökét várta. Ez a boldog usumburai apa. Megkérdezte, milyen messze van még a nyomorúság. Ez a türelmetlen usumburai apa. Dühösen megismételte a kérdést. Ez az apa, aki még azt sem tudja kívárni, hogy a fia levegőhöz jusson. Egyből megütötte a fiát mert megvárakoztatta. Az az apa, aki eddig nem tudta hogyan kell ütni. De csak a jó hír jön jókor. Ez a rossz hír körültekintő megfogalmazást igényel. A fiú zokogni kezdett, jobbára a belső csapások miatt. Ez a halál fia. Végül elmondta a nyomorúság elillant. A nyomorúság, mely a levegőben terjed. Az usumburai öregember úgy feldühödött, hogy nyomban agyonütötte a fiát. Ez a boldog, gazdag, egészséges, nyomorúság nélküli öreg usumburai apa.

Ez a gazdag, boldog, egészséges, gondtalan usumburai öregember most megölte a fiát. Ez az apa, aki nem ismer nyomorúságot. A feleség, akinek a fiát agyonütötte, gyászolni kezdett. Ebben a házban mely gyászt nem ismert. A többi feleség ráébredt, hogy ez az aszszony már rég rászolgált erre a bánásmódra. Ó emberi bölcsesség, mindig a szenvedőt ítéled el. Ennek az anyának a hibája arcátlansága volt. Ó a ház, mely arcátlanságot nem ismert. A fiáról meg azt mondták, tiszteletlen volt kiváló férjükkal. Ó a szeretet, melyet mások becsmérése táplál. Ó volt az egyetlen feketebárány ebben a mocsoktalan házban. Keltsd az ebnek veszett híréét, s el kell vesznie. A fiú anyja elhagyta a gazdag öregember házáét még aznap éjjel. Éjek legsötétebbike. Nem vitte magával halott fia testét. Azt az élettelen málhát. Csak a nyomorúság ráeső részét vitte magával. Ó nyomorúság melyet a kíváncsiság szül.

Az usumburai öregember még aznap éjjel útnak indult, hogy megkeresse a többi százötven fiát. Ezeket a csupa-erény fiúkat. Magával vitte ötvenöt feleségét. A feleségeket, kik szeretik férjüket és rosszat sosem tesznek. A férj s feleségei elindultak, hogy megtalálják fiaikat és a nyomorúságot. Ó rögeszme mely igen drága a szívnek.

Útközben a friss vér szaga csiklandozta orrukat. A szag mit a szél hord. Órjöngeni kezdtek. Ezek a jó emberek. Nem sokára nem a földön, hanem tetemeken lépkedtek. Ó az a szerves test és föld. Megcsókozták élettelen

fiaikat, mert mást már nem tehettek. Ezek az erényes fiúk és hitvesek. Már nem kívánták a nyomorúságot. Ezek a nyomorúsággal telt szülők.

Sorsára hagyták boldog férjüket és visszamentek szüleik házába. Ezek a jó usumburai feleségek. Magukkal vitték lányaikat és részüket a vagyonból. Ezek a nem olyanok mint az a feleség feleségek.

Végül az öregember magára maradt nyomorúsága terhével. Az öregember, aki annyira látni akarta a nyomorúságot. Egy dalt énekelt, melynek címe „Ó, én nyomorúságom! Ó, én nyomorúságom!” Ez a gazdag, egészséges, boldog, nyomorúság nélküli usumburai öregember.

(Fordította: Somló Ágnes)

